

УДК 378.14**РОЗВИТОК НАВИЧОК САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА УМОВ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

*Бочарова Н.А., к.е.н., доцент,
bocharova.n.a.xnadu@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У сучасному суспільстві, де процвітають комп'ютерні технології, відбувається процес тотальної комп'ютеризації всіх сфер життя людини, до переліку яких, зрозуміло, входить освіту.

Використання комп'ютерів й електронних ресурсів в процесі навчання вже є цілком звичайною практикою абсолютно для всіх навчальних закладів, починаючи з дитячих садків і закінчуючи вищими навчальними закладами.

Дистанційне навчання має на увазі самостійне освоєння здобувачами вищої освіти запропонованих навчально-методичних матеріалів протягом певних проміжків часу. Здобувачі вищої освіти властиві самостійно обирати темп й послідовність вивчення матеріалу, оскільки важливо лише те, що по закінченню виділеного терміну часу здобувач вищої освіти повинен бути ознайомлений з навчальними матеріалами та в змозі виконувати запропоновані йому завдання. Також після завершення вивчення матеріалу здобувачі вищої освіти повинні здати тест або перевірочну роботу за допомогою методистів-організаторів, й після отримання оцінки матимуть змогу приступати до наступного етапу навчання.

Протягом роботи учасники процесу навчання вільно можуть підтримувати зв'язок між собою за допомогою електронної пошти, чату або форуму. Будь-який вищий навчальний заклад, на базі якого можливо дистанційне навчання, розробляє спеціальний сайт для його реалізації. При проходженні здобувачами вищої освіти дистанційної форми навчання отримують власний логін й пароль для вільного доступу до сайту та до навчальних матеріалів, посібників, а також можливості спілкуватися з іншими здобувачами вищої освіти й викладачами, що координують курс. Більша частина навчальних матеріалів пересилається викладачем здобувачам вищої освіти за допомогою електронної пошти або месенджерів. В процесі навчання здобувача вищої освіти супроводжують: викладачі відповідних дисциплін, з якими можна взаємодіяти за допомогою консультацій по

відеозв'язку, а також в форматі індивідуального спілкування з допомогою чату та електронної пошти, методист ресурсного центру, відповідальний за вільний доступ до бібліотеці дистанційної освіти, а також фахівець служби технічної підтримки.

Значимість впровадження дистанційної освіти велика. Використання технологій дистанційного навчання дозволяє:

- знизити витрати на проведення навчання (не потрібно витрат на оренду приміщень, поїздок до місця навчання, як здобувачів вищої освіти, так і викладачів і т. і.);
- проводити навчання більшої кількості людей;
- підвищити якість навчання за рахунок застосування сучасних засобів, об'ємних електронних бібліотек і т.і.;
- створити єдине освітнє середовище.

Але є також й негативні сторони. В останні десятиліття з'явилася нова проблема розвитку освіти. Знання застарівають кожні 3-5 років, а знання, що стосуються технологічного прогресу – кожні 2-3 роки. Обсяг знань випускників вищих навчальних закладів поступово подвоюється. Якщо залишити освітні технології без будь-яких змін, то якість підготовки фахівців буде помітно відставати від необхідного рівня.

Засвоєння знань здобувачами вищої освіти за допомогою інформаційних й комунікаційних технологій на 40-60% швидше в одиницю часу, ніж зі звичайними технологіями, відповідно до цього показником зростає також ефективність роботи з технологічної допомогою, а також рівень успішності.

Система «Moodle» або «Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (модульна об'єктно-орієнтована динамічна навчальне середовище)» – система управління курсами, також відома як система управління навчанням або віртуальна навчальне середовище. Являє собою вільний веб-додаток, що надає можливість створювати сайти для онлайн-навчання, значно полегшуючи роботу викладачам [1].

Застосування інтерактивного навчання і комп'ютерних технологій на значно підвищує інтенсивність освітнього процесу, крім того сприяє реалізації педагогічних, дидактичних, методичних та психологічних принципів, роблячи процес навчання більш цікавим. Даний спосіб дозволяє враховувати темп роботи кожного здобувача вищої освіти окремо, при цьому збільшуючи рівень його

пізнавальної діяльності, сприяючи ефективному підвищенню рівня знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти.

Але все ж повне виключення викладача і заміна його комп'ютером в навчальному процесі неможливо, оскільки необхідно ретельне планування часу роботи з комп'ютером, використовувати його тільки тоді, коли цього вимагає освітній процес [2].

Використання сучасних інформаційних технологій на різних етапах уроку дозволить викладачеві найбільш ефективно використовувати час заняття і повністю контролювати освітній процес.

Презентації, створені в численних програмах, як, наприклад: Microsoft Power Point, Impress, ProShow Producer, відеоролики з сайту www.Youtube.com, навчальні фільми, відеокліпи, уривки з фільмів, електронні додатки дозволяють надати наочності новому матеріалу і, відповідно, поліпшити його засвоєння.

Також інформаційні технології набули широкого визнання, завдяки своїй дієвості при закріпленні і контролі матеріалу, представлених в вигляді електронних тестів і створення власних проектів [3, 4].

Використання інформаційних технологій і мультимедійних засобів, дозволить активізувати пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти, підвищити мотивацію, створить додаткові умови для формування і розвитку комунікативних умінь й мовних навичок здобувачів вищої освіти, стимулює розвиток творчих навичок і уяви, підвищує рівень самостійної роботи [4, 5].

У центрі процесу навчання знаходиться самостійна пізнавальна діяльність здобувача вищої освіти, якого необхідно навчити самостійного знаходження і засвоєнню знань, користуючись різними джерелами, роботі зі знайденою інформацією та використання способів пізнавальної діяльності. Процес самостійного надбання інформації повинен представляти активну пізнавальну діяльність за участю здобувачів вищої освіти, метою яких є не просто пошук інформації, а також її подальше практичне застосування.

Для оптимальної роботи та підтримки системи дистанційного навчання широко використовуються бази даних. В рамках університету для кожного з факультетів створюється сховище контенту, з можливістю неодноразового використання одного факультету або для створення загального освітнього курсу. Система дає викладацькому складу можливість обмінюватися готовими

навчальними матеріалами між собою, тобто, запросивши в загальній інформаційній базі дані, викладач може створити новий власний контент, відштовхуючись від отриманої інформації, що міститься в запитаних даних вже знаходяться в сховище університету.

При дистанційному навчанні використовується технологія роботи з інтерактивними дошками під час проведення дистанційних занять або лекцій, яка надає можливість одночасного використання її і викладачеві і здобувачами вищої освіти. Тоді дистанційне заняття набуває схожість із заняттями традиційного більш звичного навчання.

Література:

1. Волошинова Т. Ю. Методика использования мультимедийных технологий в учебно-методической деятельности преподавателя вуза. Дисс.к.п.н.: 13.00.08. СПб. 1999. 177 с.
2. Лиховицкий А. С. Сравнительный анализ систем дистанционного обучения Moodle и tandem e-learning. Иннов: электронный научный журнал. URL: <https://www.innov.ru/science/tech/sravnitelnyu-analiz-sistem-distantov/>
3. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании Учебное пособие для студентов высш. пед. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 111 с.
4. Гозман Л. Я., Шестопал Е.Б. Дистанционное обучение на пороге XXI века. Ростов-н/Д.: Издательство Мысль, 1999. 368 с.
5. Кирилова Т. А. Методика создания и использования электронных образовательных ресурсов: учебное пособие для преподавателей. Петрозаводск: Издательство ПетрГУ, 2015. 56 с.
6. Волконська О. Д. Дистанційне навчання на основі системи MOODLE. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія [Електронний ресурс]: матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б.Ліщинська. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017.С. 48-53. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf
7. Доценко С. О., Москаленко В. В., Лебедева В.В. Проблеми інформаційної безпеки освітнього середовища в сучасних умовах: матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції / Інформаційні технології в професійній діяльності. Рівне: РВВ РДГУ. 2020. С. 14-16.
8. Підчасов Є.В. Психологічні особливості побудови освітнього процесу із застосуванням дистанційних освітніх технологій (ДОТ). URL: <http://2016.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=110&lang=ru>
9. Толяренко Н.І., Москаленко В.В. Суб'єктність системи освіти в мережевому суспільстві. Науково-дослідна робота студентів як чинник удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя: зб. наук. пр./ред. кол.: Л.І.Білоусова та ін. Х., 2019. Вип.18. С. 108-113.